

2017-06-12

N2017/01869/RS

Näringsdepartementet

103 33 Stockholm

Yttrande till Ds 2017:5 Effektivare sanktioner i livsmedelskedjan m.m.

Undertecknad får härmed lämna följande yttrande till ovanstående utredning. Syftet med förslagen beskrivs vara att åstadkomma mer effektiva, proportionella och avskräckande sanktioner på områdena livsmedel, foder animaliska biprodukter och djurskydd. Efter att ha läst utredningen som innehåller förslag om att införa fängelsestraff och sanktioner i livsmedelskedjan kan vi inte alls hålla med om utredningens förslag och slutsatser.

De erfarenheter som finns hos oss och våra kunder (mestadels lantbruksföretag) är att ytterligare ett system med sanktioner för fel som begås i olika led inte alls är en bra väg att gå för att bekämpa det som i utredningen kallas för matfusk. Vår uppfattning är att ett införande av sanktioner enligt förslaget kommer att kräva mer administration och kosta mer pengar för både kontrollmyndigheter och för alla de lantbruks- och livsmedelsföretag som gör det mesta rätt. Och att införa ett system där en djurföretagare får djurförbud efter flera tillfällen där en ekonomisk sanktion utdömts, det saknar all rimlig relevans.

De här förslagen riskerar att helt sänka den nationella livsmedelsstrategi som regeringen har presenterat. Vem vill och vågar starta ett företag inom de branscher som omfattas av de sanktionsförslag som presenteras i denna utredning, när man riskerar en sanktionsavgift på upp till 100000 kronor?

Strängare straff och sanktioner

Utredningen förslår att flera nya paragrafer ska införas i livsmedelslagen, livsmedelsförordningen, förordningen om foder och animaliska livsmedelsprodukter samt i djurskyddslagen. Däribland en paragraf (§30) som rör sanktioner. Den föreslås ha innebörden att sanktionsavgift ska betalas av den som påbörjar en verksamhet utan att registrera den eller har brister i sin journalföring eller dokumentation. Vidare lyder texten att sanktionsavgiften ska tas ut även om överträdelsen inte har skett uppsåtligt eller av oaktsamhet. Som avslutning i denna paragraf står att den som anspråket riktas mot ska få tillfälle att yttra sig innan kontrollmyndigheten fattar beslut om sanktionsavgift och att denna ska få yttra sig inom två mån från det att överträdelsen skedde. Sanktionsavgiften föreslås vara minst 1000 kronor och högst 100000 kronor.

Det är en negativ inställning av lagstiftaren att sanktionsavgifter ska utdömas om överträdelsen har skett utan uppsåt eller med oaktsamhet. Det stimulerar inte företagandet, för mindre administrativa fel kan vem som helst göra. Det går inte heller ihop med regeringens ambitioner med att öka den svenska livsmedelsproduktionen. Vem vågar starta ett mindre företag inom lantbruk/livsmedelsproduktion om en missad blankett, eller rent av ett kryss i rätt ruta på en blankett kan kosta upp till 100000 kronor? Det finns idag flera exempel där lantbruksföretag fått fullkomligt orimliga avdrag på sina EU-stöd för ett missat kryss, en försenad rapportering till cdb eller att djur har tappat öronbrickor. Vi behöver sannerligen inte mer av sådant nedbrytande av våra lantbruksföretag.

I utredningen skrivs att det är angeläget att de mindre allvarliga överträdelserna beivras snabbt och effektivt (sid 65). I förslagen uppges att personen/företaget ska få yttra sig inom två år från det att överträdelsen skedde innan kontrollmyndigheten fattar beslut om sanktion. Att man ska få yttra sig innan myndigheten fattar beslut är naturligtvis bra, men att det kan ta upp till två år är inte på något sätt en effektiv hantering av saken. Det här kan inte bli annat än ett system som kommer att kräva stora resurser av både enskilda företag och kontrollmyndigheter, utan att man uppnår någon ökad livsmedelssäkerhet.

Det vore bättre om myndigheterna istället för att lägga resurser på att jaga företagare som gör det mesta rätt kunde ge korrekt information om vad och hur man ska göra för att uppfylla alla villkor som finns. Sanktionsavgifter är en dålig väg att gå för att minska det som kallas för matfusk. Det förslaget kommer enbart att ge större administrativa och ekonomiska bördor för de företag som har goda avsikter med sin verksamhet.

Djurförbud

Utredningen innehåller också förslag om ändringar av djurskyddslagen. Även här föreslås att sanktionsavgifter ska utdömas för flera olika brister, t ex gällande brister i journalföring och dokumentation. Utredningen föreslår här en ändring av lagen och att länsstyrelsen i framtiden ska kunna meddela förbud att ha hand om djur för den som vid upprepade tillfällen varit föremål för beslut om sanktionsavgift (29§ 1988:534, punkt 6).

Det här låter helt vansinnigt! Inte kan det vara utredarens mening att ett lantbruksföretag ska meddelas djurförbud efter händelser som inte har med skötseln eller med omsorgen av djuren av djuren att göra? Det här är en bestraffning som saknar proportioner till felet som begåtts.

Sammanfattning

Medvetet fusk inom områdena livsmedel och foder ska naturligtvis beivras. Men utredningens förslag om att införa sanktionsavgifter för allehanda brister av administrativ karaktär slår helt fel. Företagare, stora som små, gör ibland inte helt rätt, men utan att människors och djurs hälsa riskeras och utan uppsåt eller oaktsamhet. Det behöver inte bestraffas.

Utifrån de alarmerande dåliga erfarenheter vi redan har gällande kontroller inom olika områden som våra kundföretag omfattas av, ser vi med stor oro på innehållet i denna utredning. Utredningens förslag bör inte införas.

Ulrik Lovang

Lovang Lantbrukskonsult AB
Trådgatan 2
590 49 Vikingstad
www.lovanggruppen.se